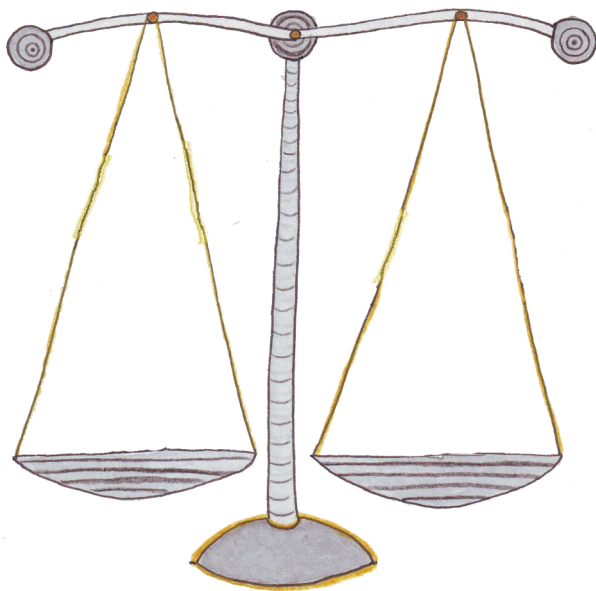

BĒRNU UN VECĀKU TIESĪBAS UN PIENĀKUMI

BĒRNU UN VECĀKU TIESĪBAS UN PIENĀKUMI

Izdevējs

©Izglītības iniciatīvu centrs, 2017

Ilustratore - EVELĪNA ELKSNĪTE

Visas tiesības tiek saglabātas.

**Nevienu šī izdevuma daļu nav atļauts atkārtoti izdot vai
pārveidot bez izdevēja atļaujas.**

Grāmata balstīta uz:

ANO Konvenciju par bērna tiesībām (20.11.1989.)

LR Bērnu tiesību aizsardzības likumu (19.06.1998.)

LR Izglītības likumu (29.10.1998.)

IEVADS

Bērns ir īpaša dāvana saviem vecākiem, kas sagādā lielu prieku, bet arī uzliek lielu atbildību. Bērns pats nespēj sevi aizsargāt, tāpēc viens no vecāku svarīgākajiem uzdevumiem ir aizstāvēt bērnu dažādās dzīves situācijās.

Lai spētu labāk aizstāvēt savu bērnu un ģimeni, ir svarīgi zināt gan bērnu, gan vecāku tiesības un pienākumus.

Šajā grāmatā apkopotas un vieglā, saprotamā veidā atspoguļotas nozīmīgākās bērnu un vecāku tiesības un pienākumi, kurus nosaka starptautiski dokumenti un Latvijas likumi.

Lai šis materiāls palīdz bērniem augt veseliem un laimīgiem mīlošās ģimenēs, bet vecākiem - vēl labāk rūpēties par saviem bērniem un būt lieliskiem savu bērnu tiesību aizstāvjiem!

**Visi cilvēki ir vienlīdzīgi.
Zēniem un meitenēm ir vienādas
tiesības.**

**Vecākiem un valstij ir jāaizsargā bērni,
jo viņi paši nevar sevi aizstāvēt.
Vecāki ir galvenie bērna tiesību aizstāvji.**

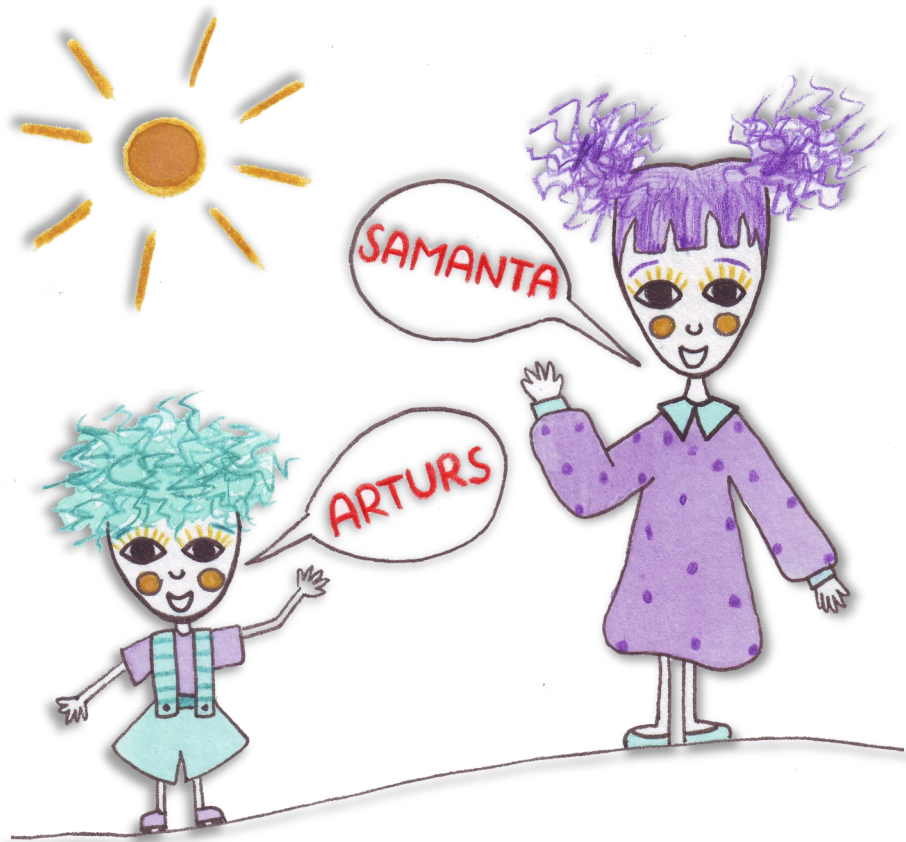
Vienmēr jādomā, kas ir labāk bērnam.

**Katram bērnam ir tiesības
piedzimt un augt brīvībā un drošībā.**

**Katram bērnam ir tiesības
uz dzīvi bez diskriminācijas.**

**Katram bērnam
kopš dzimšanas brīža ir tiesības
uz vārdu, uzvārdu un pilsonību.**

**Katram bērnam ir tiesības
uz ģimenes mīlestību un rūpēm.**

**Katra bērna pienākums
ir cienīt savus vecākus un radniekus.**

**Katram bērnam ir tiesības
uz abiem vecākiem.**

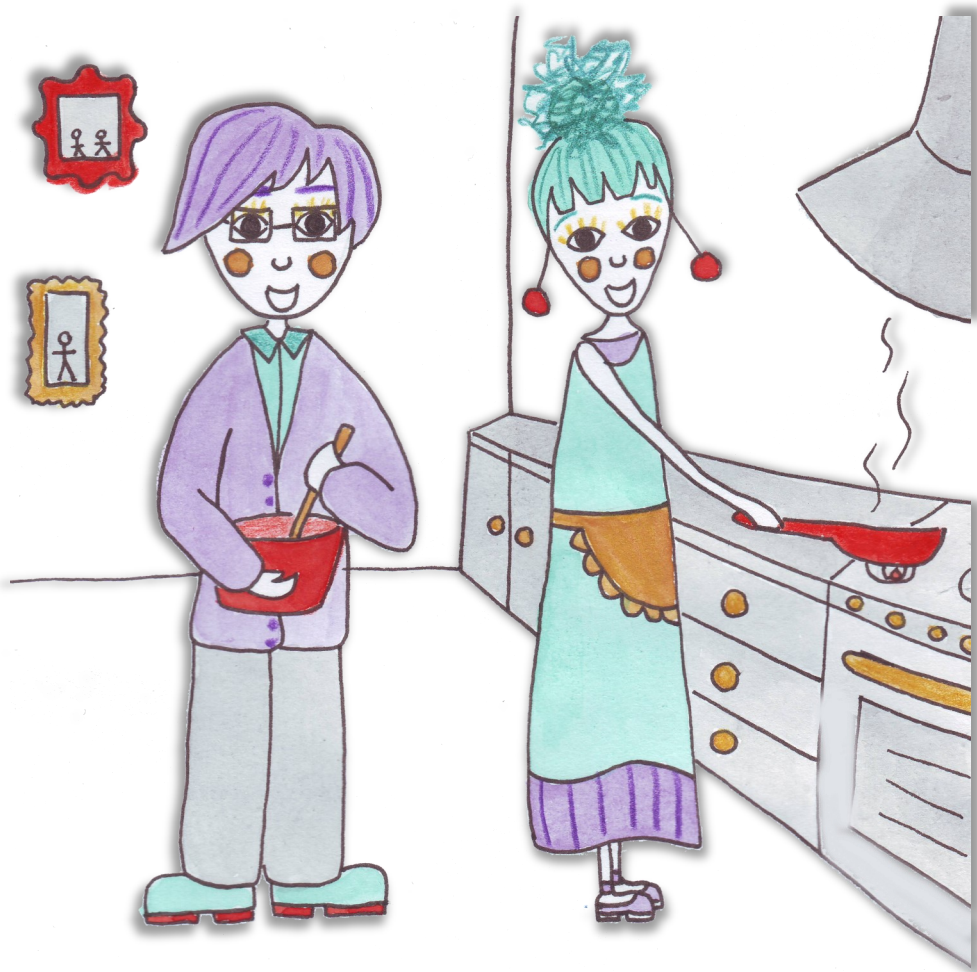
**Bērnu drīkst izņemt no ģimenes tikai tad,
ja vecāki ir nežēlīgi vai nerūpējas
par bērnu.**

**Katram bērnam ir tiesības
uz savām mājām (dzīvesvietu).**

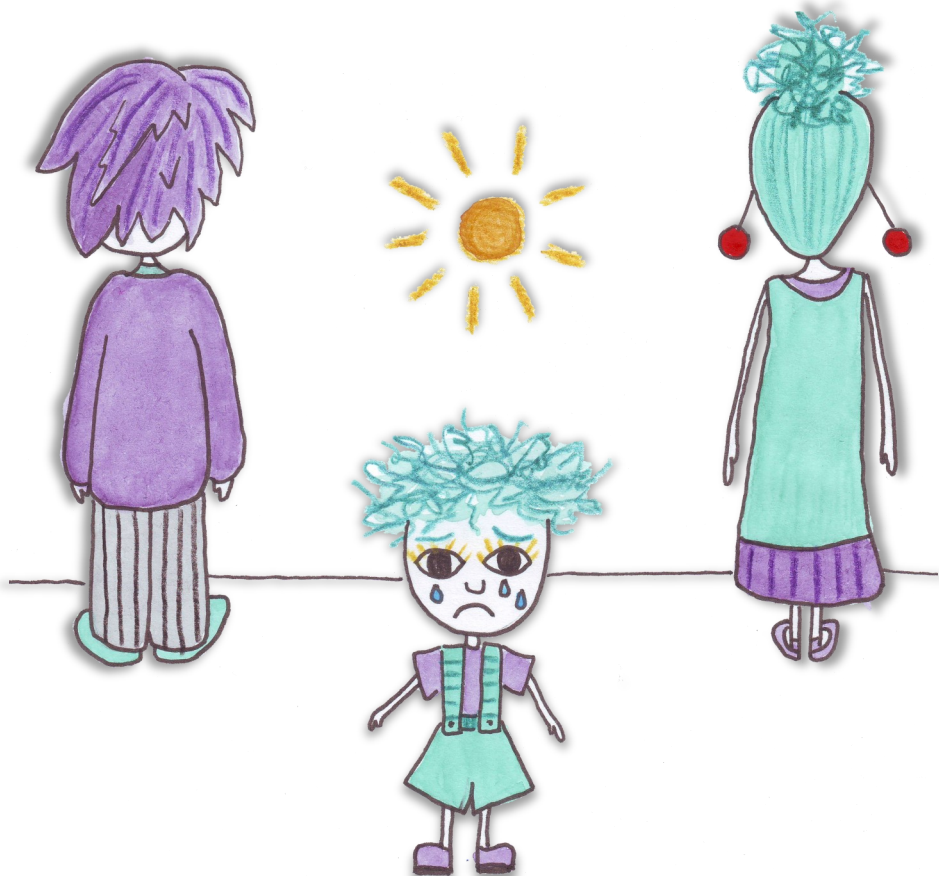
**Neviens nedrīkst traucēt citas ģimenes
viņu mājās vai atvērt svešas vēstules
bez pamatota iemesla.**

**Vecākiem ir jā rūpējas, lai bērns
būtu paēdis, apģērbts, dzīvotu siltā, tīrā
mājoklī, būtu vesels, apkopts un drošībā.**

**Katram bērnam ir jāiesaistās
sevis un mājas sakopšanā
atbilstoši vecumam.**

**Nedrīkst pieļaut,
ka par bērnu nerūpējas.**

**Līdz septiņu gadu vecumam bērnu
nedrīkst atstāt bez pieaugušo vai vismaz
13 gadus vecu bērnu uzraudzības.**

**Katram bērnam ir tiesības saņemt
nepieciešamo medicīnisko palīdzību.**

**Arī bērnam pašam ir pienākums
sargāt savu veselību.**

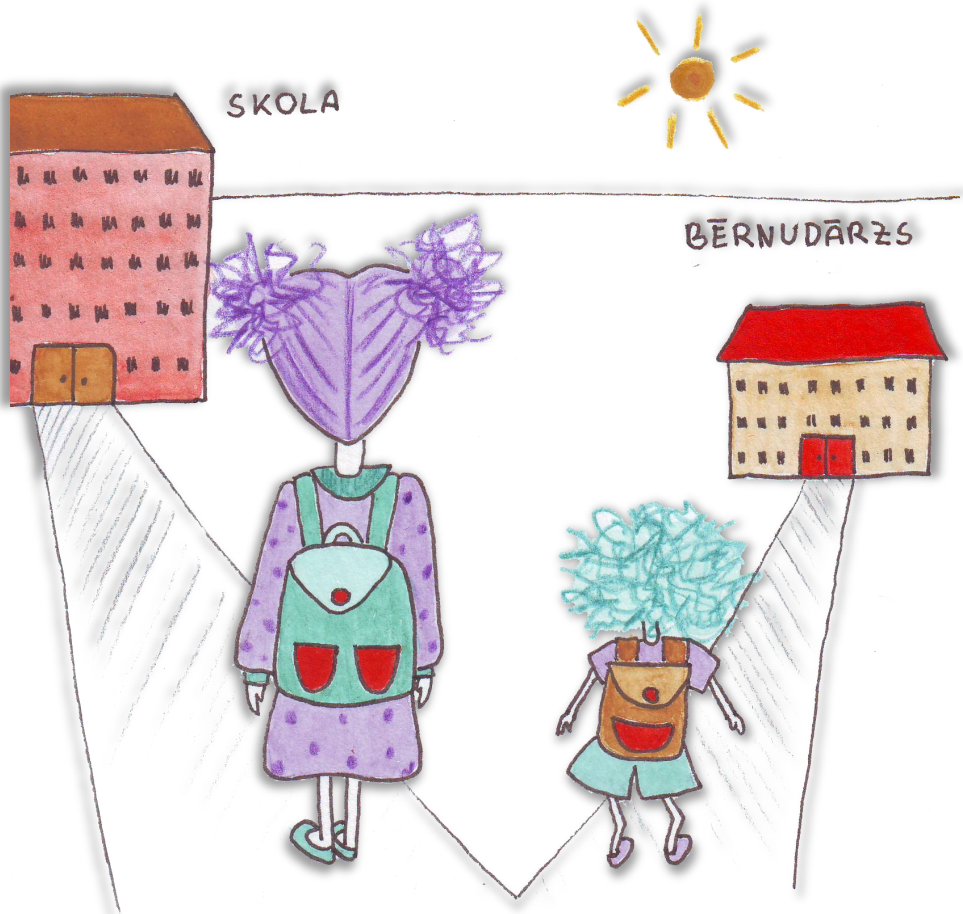
Bērniem ar garīgiem vai fiziskiem traucējumiem un viņu ģimenēm ir tiesības saņemt īpašu atbalstu un palīdzību.

**Vecākiem ir jāsagatavo bērnu
patstāvīgai dzīvei.**

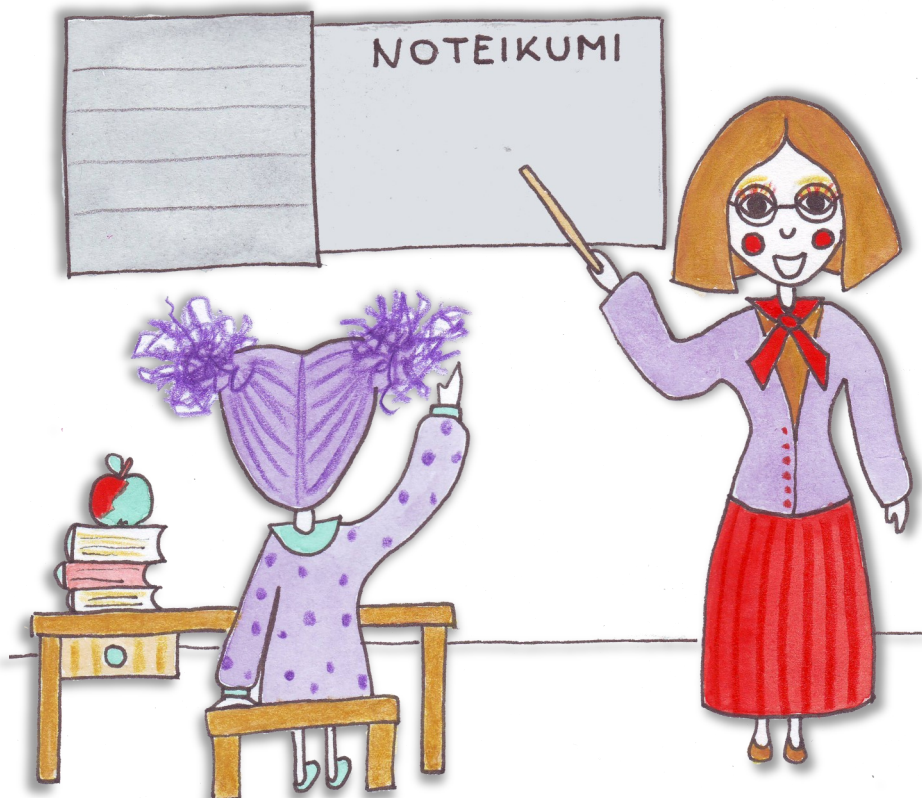

**Katram bērnam ir tiesības iegūt
labu izglītību.**

Vecāki ir atbildīgi, lai bērns obligāti:

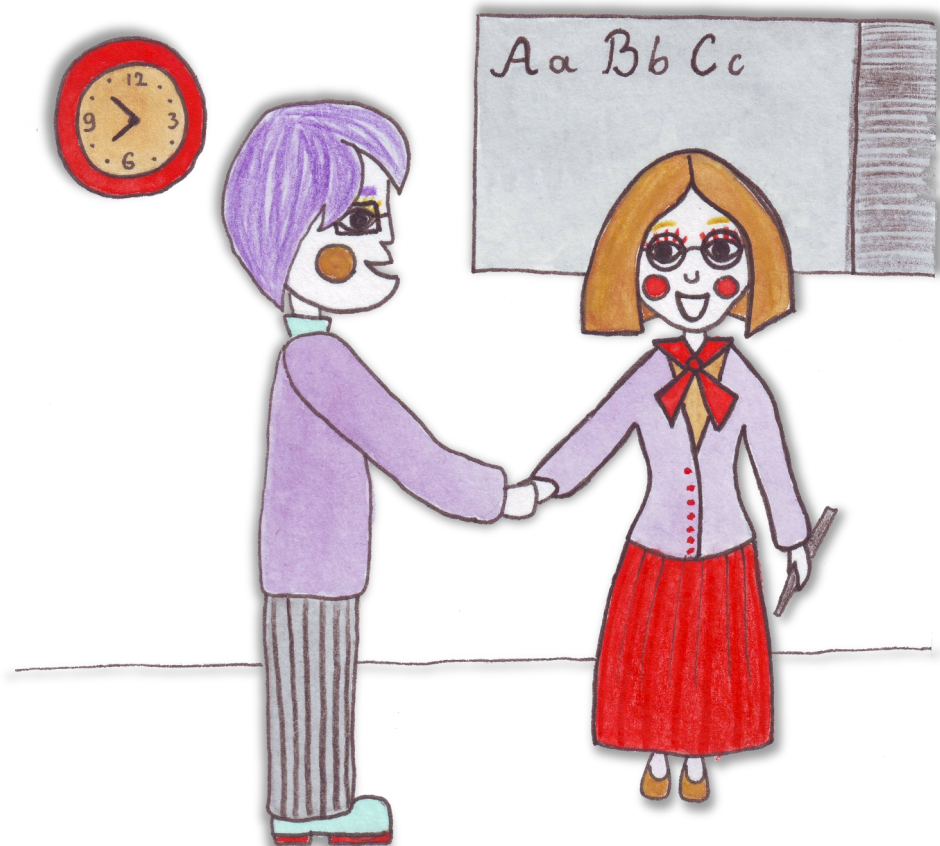
- ✓ no pieciem gadiem ietu uz bērnudārzu vai sagatavošanas klasi skolā;
 - ✓ no septiņiem gadiem ietu skolā un pabeigtu vismaz 9. klases.
-

**Bērnām ir pienākums mācīties
un ievērot
skolas iekšējās kārtības noteikumus.**

**Vecāki ir atbildīgi par to,
lai bērns būtu skolā.**

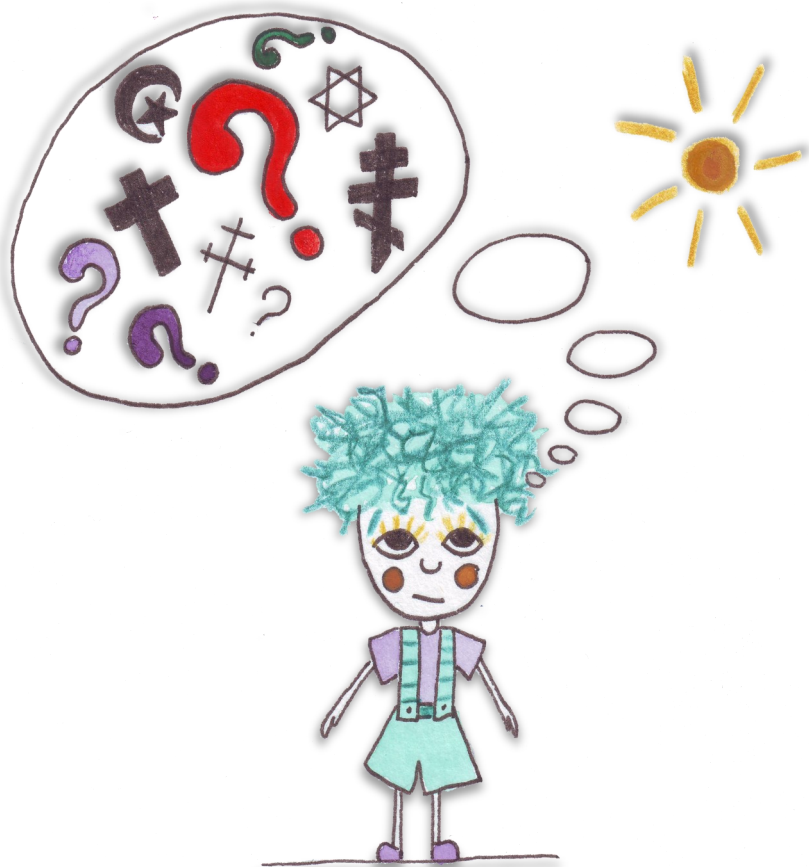
**Vecākiem ir jāpastāsta skolotājam
par bērna veselību un citiem apstākļiem,
kas var ietekmēt bērna mācīšanos.**

**Vecākiem ir jāsaģādā bērnam mācībām nepieciešamo:
pildspalvu un zīmuļus, burtnīcas, krāsas, zīmēšanas
papīru, krāsaino papīru, līmi u.c., apģērbu un apavus,
kā arī īpašus materiālus atsevišķos mācību priekšmetos
(piemēram, mājturībā).**

**Katram bērnam ir tiesības izteikt
savas domas, bet ar saviem vārdiem
neviens nedrīkst aizvainot citus.**

**Katram bērnam ir tiesības izvēlēties,
ko domāt un kam ticēt.
Bērna reliģiju nosaka vecāki.**

**Katram bērnam ir tiesības uz dzīvi
bez narkotikām, alkohola un nikotīna.**

**Vecākiem jāsargā bērns no šīm vielām.
Nedrīkst smēķēt bērna klātbūtnē.**

**Katram bērnam ir tiesības
uz tīru apkārtējo vidi.**

**Katram bērnam ir pienākums
saudzēt apkārtējo vidi.**

**Katram bērnam ir tiesības
saņemt veselīgu ēdienu.**

**Katrs bērns drīkst atpūsties brīvajā laikā -
rotaļāties, dziedāt, dejot, sportot un
piedalīties citos pasākumos ārpus skolas.**

**Katram bērnam ir tiesības
iepažīt un saglabāt
savas tautas kultūru un dzimto valodu.**

**Bērns ir jāpasargā no cietsirdības.
Katram ir tiesības meklēt palīdzību,
ja viņam dara pāri.**

**Izmantojot savas tiesības,
jāievēro citu bērnu
un pieaugušo tiesības.**

**Bērnām ir jābūt pieklājīgam un jāievēro
uzvedības noteikumi.**

**Katram bērnam un vecākam ir jāievēro
likumus un jāciena valsti un tās
simbolus - karogu, himnu un ģerboni.**

**Likums ir viens visiem,
un likuma priekšā visi ir vienlīdzīgi.**

**Ikvienam ir jāciena sabiedriskā kārtība,
citi cilvēki, viņu un valsts īpašums.
Tad visas tiesības tiks īstenotas.**

**Katram cilvēkam ir visas tiesības.
Neviens nedrīkst citam atņemt
kādu no tiesībām.**

KUR MEKLĒT PALĪDZĪBU

- ✓ Ja ir ugunsgrēks vai cits negadījums: 01 vai 112.
- ✓ Ja nepieciešama policijas palīdzība: 110.
- ✓ Lai izsauktu ātro medicīnisko palīdzību: 113.
- ✓ Ārsta padoms, ja ģimenes ārsts nav pieejams: 66 016 001 (bezmaksas).
- ✓ Bērna tiesību pārkāpuma gadījumā: 67 359 128 vai 67 359 133 (Bērnu tiesību aizsardzības inspekcija) vai griezieties bāriņtiesā.
- ✓ Bērnu un jauniešu uzticības tālrunis: 116 111.
- ✓ Diskriminācijas gadījumā: 67 686 768 (Tiesībsarga birojs).
- ✓ Darba tiesību pārkāpuma gadījumā: 67 186 523 (Valsts darba inspekcija).

- ✓ **Jautājumos par bērna izglītību:**
 - Bērna pieteikšanai bērnudārzā vai skolā – pie bērnudārza vai skolas vadības, citos jautājumos – pie grupas vai klases audzinātājas.
 - Ja ir nesaskaņas ar skolotāju – jāvērsas pie bērnudārza vai skolas vadības.
 - Ja ir sūdzības par bērnudārzu vai skolu –pie pašvaldības Izglītības nodaļas.

- ✓ **Bērna dzimšanas reģistrēšanai: dzimtsarakstu nodaļā viena mēneša laikā pēc bērna piedzimšanas.**

- ✓ **Dzīvesvietas deklarēšanai bērna piedzimšanas vai dzīvesvietas maiņas gadījumā: jāvērsas vietējā pašvaldībā.**

- ✓ **Ja nepieciešama sociālā palīdzība: jāvērsas pie pašvaldības sociālajiem darbiniekiem.**

www.iic.lv

Sekojet mums Facebook.

Izglītības iniciatīvu centrs īsteno ar pieaugušo izglītību, kvalitatīvu izglītību un sabiedrības integrāciju saistītus projektus visā Latvijas teritorijā.

Izglītības iniciatīvu centrs piedāvā pedagogu profesionālas pilnveides programmas un plaša spektra izglītojošus pasākumus dažādām auditorijām:

- izstrādā un īsteno licenzētas pedagogu tālākizglītības programmas;
- organizē seminārus, konferences un citus pasākumus pedagogiem, vecākiem, pašvaldību un NVO darbiniekiem, citiem interesentiem visos Latvijas reģionos;
- veic pētījumus izglītības un integrācijas jomās;
- sniedz ekspertu konsultācijas izglītības kvalitātes un integrācijas jomās;
- izstrādā metodiskus un informatīvus materiālus;
- aicina uz sadarbību dažādos vietējos un starptautiskos projektos.

Grāmata veidota kā palīgīdzeklis vecākiem izpratnes veidošanai par nozīmīgākajām bērnu un vecāku tiesībām un pienākumiem.

Tā izstrādāta viegli saprotamā valodā etnisko minoritāšu (īpaši romu) vecāku atbalstam.

Erasmus+

Grāmata izdota projekta „KHETAUN (KOPĀ): galvenie soļi romu bērnu iekļaušanai kvalitatīvās pirmsskolas izglītības programmās” ietvaros.

Šis projekts tiek finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Publikācija atspoguļo autora viedokli un Komisija nav atbildīga par tajā ietvertās informācijas lietojumu.

Projekta īstenotājs Latvijā - biedrība “Izglītības iniciatīvu centrs”.

Sabiedrības integrācijas
fonds

Grāmata „Bērnu un vecāku tiesības un pienākumi” ir sagatavota ar Sabiedrības integrācijas fonda finansiālu atbalstu. Par grāmatas „Bērnu un vecāku tiesības un pienākumi” saturu atbild Izglītības iniciatīvu centrs.